

DỰ ÁN VIE/80/051 VÀ HIỆU QUẢ CỦA NÓ

PTS. DINH VĂN LOAN
Cục trưởng Cục Dự báo KTTV

Năm 1987 - 1988, được sự quan tâm của Chính phủ, ngành Khí tượng Thủy văn đã được Nhà nước dành cho một dự án thuộc Chương trình phát triển Liên hợp quốc với tên gọi là dự án VIE/80/051. Dự án được tài trợ 1.500.000 đô-la Mỹ. Trong đó 50,61% số tiền được dành cho mua sắm trang thiết bị và 49,39% dành cho chuyên gia, đào tạo và chuyển giao công nghệ.

Mục tiêu của dự án là đổi mới trang thiết bị thu thập xử lý thông tin khí tượng thủy văn, chuyển giao công nghệ, nhằm tăng cường công tác phục vụ khí tượng thủy văn và dự báo bão.

Nhờ có dự án, Tổng cục Khí tượng Thủy văn đã được trang bị một số thiết bị, máy móc tương đối hiện đại, và tiếp thu được một số công nghệ tiên tiến, áp dụng để thu thập, xử lý số liệu trong nghiệp vụ dự báo khí tượng thủy văn nói chung, đặc biệt là trong nghiệp vụ theo dõi, dự báo bão, lũ.

1. Về trang thiết bị

Đã có một hệ thống thu thập số liệu khí tượng, xử lý bằng máy tính (gọi là hệ thống tin chuyển mạch tự động được máy tính hóa), thay thế cho việc thu thập số liệu khí tượng trước đây bằng phương tiện thủ công với những thiết bị thô sơ, lạc hậu. Đi kèm với hệ thống thu thập số liệu bằng máy tính là việc xử lý và diễn các số liệu lên bản đồ thời tiết, giản đồ các yếu tố khí tượng mặt đất, trên cao bằng máy, thay cho bằng thủ công trước đây.

Đã có được 3 trạm thu ảnh mây vệ tinh. Các trạm này có khả năng thu các bức ảnh mây từ vệ tinh chụp được, truyền đi từng giờ. Do đó, đã giúp cho cơ quan dự báo có được những bức ảnh mây (từng giờ) bao trùm khu vực tây bắc Thái Bình Dương, biển Đông và các phần thuộc phía nam Châu Á đến tận vùng xích đạo. Nhờ đó, đã giúp cho các cơ quan dự báo phát hiện kịp thời về

vị trí, cường độ và hướng di chuyển của các cơn bão, áp thấp nhiệt đới ngay từ khi mới hình thành, hoặc còn cách xa bờ biển nước ta hàng nghìn ki-lô-mét. Ngoài những trang thiết bị kể trên, một số máy thu phát thông tin hiện đại cũng được tăng cường, giúp cho nâng cao chất lượng thu phát số liệu khí tượng thủy văn.

2. Về chuyển giao công nghệ

Đi đôi với đổi mới trang thiết bị hiện đại, một loạt những công nghệ để sử dụng trang thiết bị, phân tích xử lý số liệu v.v. cũng đã được chuyển giao, thông qua các hình thức gửi đội ngũ cán bộ đi đào tạo bồi dưỡng ở nước ngoài, hoặc chuyên gia nước ngoài vào hướng dẫn, đào tạo tại chỗ. Tới nay dự án đã đưa vào hoạt động được hơn 4 năm, và đã đem lại những hiệu quả rất thiết thực:

- Đã khắc phục được việc làm thủ công nặng nhọc trước đây, thay bằng máy.

- Đã nâng cao độ chính xác việc thu thập, điền vẽ số liệu khí tượng trên các bản đồ, giản đồ thời tiết.

- Đã tăng cường thêm các số liệu, các cơ sở để theo dõi dự báo thời tiết thủy văn, và đặc biệt là trong công tác dự báo bão.

- Đã đào tạo được một đội ngũ cán bộ không những có kiến thức để tiếp cận với các trang thiết bị hiện đại, mà còn phát triển lên một bước cao hơn là đã cải tiến, xây dựng một hệ thống thu thập, xử lý thông tin khí tượng mới dựa trên các máy vi tính với ưu điểm gọn nhẹ, sử dụng thuận tiện và giá thành thấp, hoàn toàn có thể thay thế cho hệ thống đã có được từ dự án này.

- Chất lượng dự báo khí tượng thủy văn đã được nâng lên và ổn định hơn trước. Kết quả nổi bật nhất là trong việc theo dõi, dự báo các cơn bão, áp thấp nhiệt đới, các đợt mưa lớn, lũ lụt đã có tiến bộ rõ rệt, góp phần có hiệu quả trong phục vụ cho các ngành kinh tế quốc dân, đặc biệt là phục vụ cho mặt trận nông nghiệp và phòng chống thiên tai.